

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Technisch Instituut Sint-Michiël te BREE

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Pedagogisch geheel 128561-128553

Instellingsnummer 128553

Instelling Technisch Instituut Sint-Michiël

Directeur Michel CARDINAELS

Adres Witte Torenstraat 10 - 3960 BREE

Telefoon 089-46.11.63

Fax 089-46.44.55

E-mail tism@tismbree.be

Website <http://www.tismbree.be>

Bestuur van de instelling VZW Technisch Onderwijs Bisdom Hasselt

Adres Vrijwilligersplein 14 - 3500 HASSELT

Scholengemeenschap SGKSO Sint-Michiël

Adres Sint-Jacobstraat 12 - 3960 BREE

CLB Vrij CLB Noord - Oost - Limburg

Adres Grauwe Torenwal 11 - 3960 BREE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 26-10-2015, 27-10-2015, 28-10-2015, 29-10-2015, 30-10-2015

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 30-10-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 07-12-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Henk FORIERS

Teamleden Alex MAES, William VROONEN, Erwin HUYBREGHTS, Marc
SMEULDERS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....	5
2 SAMENVATTING	5
3 DOORLICHTINGSFOCUS	7
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	8
4.1.1.2 Specifiek gedeelte in bso tweede graad in de studierichting Hout en in bso derde graad in de studierichting Houtbewerking (leerplannen D/2006/0279/054 en D/2012/7841/061).....	10
4.1.1.3 Toegepaste wetenschappen en engineering in tso tweede graad in de studierichting Industriële wetenschappen (leerplan D/2013/7841/007)	13
4.1.1.4 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Elektrotechnieken en in tso derde graad in de studierichtingen Elektrische installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken (leerplannen D/2002/048b en D/2004/024c).....	16
4.1.1.5 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Houttechnieken (leerplan D/2002/048d).....	18
4.1.1.6 Project algemene vakken (PAV) met integratie van de moderne vreemde taal Engels in bso tweede graad in de studierichtingen Basismechanica en Hout (leerplan D/2012/7841/014) ..	20
4.1.1.7 Specifiek gedeelte in bso derde graad in het specialisatiejaar industrieel onderhoud (leerplan D/2011/7841/018).....	22
4.1.1.8 Specifiek gedeelte in tso derde graad in de studierichting Elektrische installatietechnieken (leerplan D/2013/7841/018)	25
4.1.1.9 Wiskunde in tso derde graad in de studierichting Industriële wetenschappen (D/2004/0279/022).....	27
4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	30
4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	31
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?	31
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	32
5.1 Leerbegeleiding.....	32
5.2 Evaluatiepraktijk	35
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	37
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	40
7.1 Wat doet de school goed?	40
7.2 Wat kan de school verbeteren?	40
7.3 Wat moet de school verbeteren?	41
8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	42
9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	42

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Het Technisch Instituut Sint-Michiel (TISM) functioneert als één pedagogisch geheel. De school bestaat administratief uit twee scholen: een eerstegraadschool met vestigingen te Bree en Meeuwen-Gruitrode en een school te Bree met een bso/tso-aanbod. Ze hebben de schoolnummers 128561 en 128553. De verslaglegging gebeurt per schoolnummer. Om een volledig beeld te verkrijgen, worden de twee verslagen best samen gelezen. De onderdelen met als titel 'Samenvatting', 'VOET', 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne', 'Overige erkenningsvoorwaarden', 'Reglementering', 'Kwaliteitsbewaking van de processen' en 'Algemeen beleid' zijn identiek in deze verslagen.

2 SAMENVATTING

Het Technisch Instituut Sint-Michiel is een pedagogische entiteit en bestaat uit twee scholen. De eerstegraadschool organiseert een A- en een B-stroom op de campus te Bree en op de campus te Meeuwen-Gruitrode. Beide vestigingen bieden andere basisopties aan. De bovenbouwschool organiseert een ruime waaier aan bso- en tso-studierichtingen in de studiegebieden Hout en Mechanica-elektriciteit.

Op beide campussen heerst een geordend en open schoolklimaat. De personeelsleden zijn gedreven en de school heeft veel aandacht voor de brede harmonische vorming van de leerlingen. Het team beschikt over een grote technisch-technologische expertise. De directie is toegankelijk en staat open voor externe evaluatie. Via netwerking en partnerschappen met bedrijven zet ze in op kwaliteitsvolle stages en werkplekleren. De doorstroom naar de arbeidsmarkt blijkt goed en de leerlingen munten uit in het hoger onderwijs.

Voor het erkenningsonderzoek onderzocht de onderwijsinspectie een representatief staal van het onderwijsaanbod. Het onderzoek levert een wisselend beeld op. In de eerste graad voldoet het vak Nederlands. Het vak techniek vertoont tekorten zowel in de A- als in de B-stroom. In de tweede graad voldoen de vakken Engels en project algemene vakken in het bso. Ook het specifiek gedeelte van de studierichting Hout voldoet. In het tso voldoet het specifiek gedeelte van de studierichting Industriële wetenschappen. Voor wiskunde is het beeld divers. In de studierichting Houttechnieken voldoet de leerplanrealisatie niet. In de studierichting Elektromechanica is wiskunde dan weer een voorbeeld van goede praktijk. In de derde graad voldoet het specifiek gedeelte van de bso-studierichting Houtbewerking en van het zevende jaar Industrieel onderhoud. In het tso voldoet het specifiek gedeelte van de studierichting Elektrische installatietechnieken niet. Wiskunde is in deze richting dan weer een voorbeeld van goede praktijk. Dit is ook het geval in Mechanische vormgevingstechnieken. In Industriële wetenschappen vertoont de leerplanrealisatie voor wiskunde dan weer tekorten. De tekorten zijn voornamelijk te wijten aan de beperkte leerplangerichtheid van het aanbod en de evaluatie.

De school streeft voldoende planmatig de vakoverschrijdende eindtermen na. De meerderheid van deze eindtermen komt in diverse projecten op een kwaliteitsvolle wijze aan bod.

Het schoolbeleid gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na en maakt hierbij gebruik van analyses van de interne en externe deskundigen om de risico's beter in te schatten. De directie en veel personeelsleden leveren voldoende inspanningen om een nette en

veilige leeromgeving voor de leerlingen te creëren. De school bouwt momenteel een nieuwe campus voor haar vestigingsplaats te Bree. De verhuizing is gepland voor het volgende schooljaar.

Naast het voldoen aan de onderwijsdoelen en een selectie van de onderwijsreglementering onderzocht de inspectie de leerbegeleiding, de evaluatiepraktijk en het algemeen beleid. Voor de uitwerking van de leerbegeleiding rekent de school op de professionaliteit van de leraren. Het beleid ondersteunt dit proces voldoende en stuurt bij indien nodig. De preventieve leerbegeleiding verschilt per leraar en per vak. De meeste leraren remediëren de eigen leerlingen. Zij doen dit met overgave, maar zij hanteren geen objectieve criteria om de doeltreffendheid van hun acties te meten. Het rendement van de leerbegeleiding is bijgevolg onduidelijk.

Het beleid stuurt de evaluatiepraktijk vooral organisatorisch en praktisch aan, maar laat de inhoudelijke invulling over aan de vakgroepen. Dit zorgt voor heel wat kwaliteitsverschillen. Een aantal leraren gaat voor de evaluatie niet uit van het leerplan en legt voornamelijk eigen accenten. Dit leidt soms tot een weinig valide evaluatiepraktijk. Voor enkele vakken in bepaalde graden is de evaluatie dan weer een voorbeeld van goede praktijk.

Door een directiewissel wijzigde de school haar beleidsstructuur en herverdeelden de directies de taken. De nieuwe directie streeft een participatief beleid na. De school heeft een duidelijke algemene visie, die de meeste leraren kennen. De visie heeft echter een beperkte impact op de klasvloer, omdat concrete en meetbare doelen ontbreken. Het beleid zette de voorbije schooljaren sterk in op een verbetering van de vakgroepwerking. De vakgroepen krijgen belangrijke verantwoordelijkheden, maar ze nemen op dit ogenblik deze taken nog niet doelgericht op. De aansturing, coördinatie en de opvolging van de onderwijskundige processen vormen een belangrijk werkpunt voor het beleid. Ook de optimalisatie van de communicatie tussen de twee vestigingsplaatsen verdient dringend aandacht.

De onderwijsinspectie besluit de doorlichting met een beperkt gunstig advies. De tekorten dienen binnen drie schooljaren te zijn weggewerkt. Ook voor het specifiek gedeelte van de studierichting Elektrische Installatietechnieken en voor wiskunde in Industriële wetenschappen in de derde graad is er na het verstrijken van deze periode een opvolgingsdoorlichting voorzien. Verder respecteert de school de regelgeving en schenkt ze voldoende aandacht aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 BSO Hout	Engels, project algemene vakken	specifiek gedeelte
Graad 2 BSO Basismechanica	Engels, project algemene vakken	
Graad 2 TSO Houttechnieken	wiskunde	
Graad 2 TSO Elektromechanica	wiskunde	
Graad 2 TSO Industriële wetenschappen		engineering, toegepaste wetenschappen
Graad 3 BSO Houtbewerking		specifiek gedeelte
Graad 3 BSO Industrieel onderhoud		specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	wiskunde	specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Industriële wetenschappen	wiskunde	wiskunde
Graad 3 TSO Mechanische vormgevingstechnieken	wiskunde	

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Doelgerichtheid De visie en planning voldoen. De school heeft haar visie op VOET uitgeschreven voor de campus Meeuwen en voor de campus Bree. De twee visies hebben het pedagogisch project van de school als gemeenschappelijke basis en stellen allebei de totaalontwikkeling van de leerling centraal. De vakoverschrijdende werking vertrekt hoofdzakelijk vanuit veel projecten die inzetten op een brede en harmonische vorming van de jongeren. De school koppelt hieraan de contexten en eindtermen. Ze heeft een goed zicht op deze inspanningen, waaruit blijkt dat er nog enkele hiaten zijn wat betreft de gerichtheid op alle VOET en bij alle leerlingengroepen. De VOET-werking binnen de vakken en de link met de sleutelcompetenties van de stam zijn nog niet expliciet uitgewerkt, waardoor het zicht daarop beperkt is.

De leraren zijn vertrouwd met het kader waarbinnen zich de vakoverschrijdende werking afspeelt. Dit komt doordat zij al jaren in contact komen met de verschillende vakoverschrijdende projecten die de ruggengraat vormen van de VOET-werking en door de inspanningen die zij op vakkeniveau leveren.

Ondersteuning Zowel op de campus Meeuwen als op de campus Bree zet de directie in op een kwaliteitsvolle ondersteuning van de inspanningsverplichting voor VOET. Ze ondersteunt deze met een structuur waarin per graad een VOET-coördinator werkt, met overkoepelend een directielid of coördinator. De VOET-coördinatoren staan in voor het leeuwendeel van het praktisch en organisatorisch werk. Leraren worden weinig betrokken bij het vormen van het beleid en de acties omtrent VOET.

Op de campus Meeuwen, met enkel een eerste graad, leidt dit tot een eenvoudige organisatiestructuur die adequaat functioneert. De VOET-coördinatie voorziet in VOET-prioriteiten, een strakke planning en vele ondersteunende instrumenten. De VOET-prioriteiten concretiseert de school in een keuze van eindtermen binnen alle contexten, op basis van wat belangrijk is voor haar leerlingen, wat haalbaar is met hen en de aansluiting ervan op de schoolwerking. Verschillende werkgroepen zetten in op het nastreven van de gekozen eind-termen.

Op de campus Bree, met zijn drie graden en verschillende onderwijsvormen, kent de organisatiestructuur een grotere complexiteit. De school zet breed in op alle eindtermen binnen alle contexten om zo de jongeren harmonisch te vormen. De verschillende graadcoördinatoren werken samen en overleggen regelmatig. Ze zijn evenwel niet goed op de hoogte van het werk binnen de andere graden. De school investeerde recentelijk in het opmaken van een totaalbeeld op de VOET-werking overheen de drie graden. Een diepgaande reflectie daarop is gepland, maar nog niet uitgevoerd.

Over het algemeen functioneert de organisatiestructuur vrij behoorlijk. De beperkingen waaraan ze onderhevig is, vinden hun oorsprong in de (geschiedkundige) VOET-context binnen de scholengemeenschap en in de beschikbare tijd. Dit veroorzaakt een spanningsveld tussen de VOET-ambities en de werkelijke VOET-realisaties.

- Doeltreffendheid** De school evalueert de doeltreffendheid van de vakoverschrijdende vorming vooral op basis van de projecten. Dit leidt regelmatig tot bijstellingen op projectniveau. Op het geheel van de VOET-werking vindt nog geen systematische evaluatie plaats. Evaluaties op vakniveau zijn momenteel nog niet mogelijk, omdat de school hierop nog geen zicht heeft. Een evaluatie gericht op de dekking van de sleutelcompetenties van de stam is om diezelfde reden nog niet mogelijk.
- Ondanks dat de vakoverschrijdende werking enkele hiaten kent en de school nog geen volledig zicht heeft opgebouwd, is het bereik dankzij de vele projecten voldoende om een brede en harmonische vorming van de leerlingen te bewerkstelligen. De inspanningen voor niet-contextgebonden eindtermen zoals leren leren en ICT situeren zich vooral op vakniveau. De aandacht voor en de kwaliteit van deze inspanningen hangt nauw samen met de individuele inspanningen van leraren.
- In de wijze waarop de school de vakoverschrijdende werking organiseert, ontbreekt een structurele koppeling of overleg tussen de VOET-werking op de campus Bree en de campus Meeuwen. Hierdoor laat de school kansen liggen om het aanbod VOET op de campussen op elkaar af te stemmen.
- Door VOET-projecten vallen verschillende lessen weg. Hierdoor en soms ook door het sterk sturen en opleggen van instrumenten en projecten, blijkt de VOET-werking voor sommige leraren een last. Ze zien het niet steeds als een integraal onderdeel van het vormings- en leerproces van de leerling.
- Ontwikkeling** De directie heeft, mede met steun vanuit de scholengemeenschap, bijkomende professionalisering voor de coördinatoren en zichzelf gepland. Het voornemen om dit uit te breiden naar de lespraktijk van de leraren is nog niet concreet gemaakt. Deze stap is evenwel essentieel om te komen tot een breder, vollediger en efficiënter nastreven van de VOET. Op lerarenniveau plant de directie om in eerste instantie de VOET-werking beter te inventariseren en op te volgen. Ze wil dit doen via de vakgroepwerking met ondersteuning door haar digitale leeromgeving. Tegelijkertijd wil ze de VOET-werking zo efficiënter laten

verlopen en beter spreiden over het lerarenkorps.

Lichamelijke gezondheid en veiligheid

De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Zowel op de campus Bree als de campus Meeuwen heeft de school kwaliteitsvolle projecten uitgewerkt waarmee ze via duidelijke leerlijnen de meeste leerlingen bereikt.

Omdat enige jaren geleden enkele leerlingen betrokken waren in ernstige verkeersongevallen, zet heel de school voor alle leerlingengroepen in op de vakoverschrijdende eindtermen omtrent verkeersveiligheid via verkeersdagen, fietsdagen, acties omtrent zichtbaar zijn in het verkeer ...

Socioculturele samenleving

De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Uit het onderzoek blijkt dat er zowel op de campus Bree als de campus Meeuwen intensief samengewerkt wordt met de culturele afdeling van haar gemeente alsook met andere externen. Op deze manier biedt de school de leerlingen een brede waaier activiteiten aan, gaande van uitstappen in het kader van herinneringseducatie en verdraagzaamheid over beleef tentoonstellingen, naar samenwerkingen met komieken.

De soms unieke invalshoeken wekken de interesse van de leerlingen op en zorgen zo mee voor een krachtige leerervaring binnen deze context.

4.1.1.2 Specifiek gedeelte in bso tweede graad in de studierichting Hout en in bso derde graad in de studierichting Houtbewerking (leerplannen D/2006/0279/054 en D/2012/7841/061)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De school beschikt over de uitrusting en leermiddelen om de leerplandoelstellingen te realiseren. Er is een aanzet om de evaluatie af te stemmen op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leraren slagen erin om de doelstellingen vrij volledig en grotendeels volgens de visie van de leerplannen te implementeren. De leerlingen bereiken sommige leerinhouden met diepgang, waardoor het onderwijsaanbod een kwalitatief niveau nastreeft. De leerlingen krijgen in beide graden een breed spectrum aan oefeningen, aangepast aan hun ontwikkelingsniveau. De leraren houden duidelijk rekening met het verwachte beheersingsniveau van de studierichtingsprofielen.

Het complementair en geëngageerd lerarenteam is vakkundig sterk en creëert ruimte voor de creativiteit van de leerlingen. De leraren hebben ook aandacht voor de zorg voor alle leerlingen. De leerlingen beheersen op het einde van hun schoolloopbaan voldoende de basistechnieken om de stap naar de arbeidsmarkt te zetten.

De leerplanstudie gebeurt redelijk grondig. De verticale samenhang en de leerlijnen in de oefeningen zijn doorgaans logisch en gradueel opgebouwd. De realiteitsgebonden projecten en de opdrachten met herkenbare hedendaagse technologieën zijn evenwichtig verdeeld.

Het fundamentele uitgangspunt van de leerplannen waar theorie en praktijk geïntegreerd moeten zijn, kent in de structuuronderdelen een voorzichtige aanzet. De integratie is herkenbaar in een aantal zelfontwikkelde projectbundels en tijdens de uitvoering van de praktische oefeningen. De interactie tussen de tekenvaardigheden, de theoretisch-technische inhouden en de praktische competenties gebeurt al vrij expliciet. Toch zijn er nog mogelijkheden om de integratie in sommige cursusboeken te versterken. De school waakt er onvoldoende over dat de opdrachtenverdeling en de vakkenstructuur in de lessenroosters van de tweede graad het geïntegreerd werken niet afremmen.

De doelstellingen met betrekking tot meubelmakerij en schrijnwerkerij zijn kenmerkend goed ingevuld. Het construeren en het plaatsen van eenvoudige trappen, binnendeuren, keuken- en interieurelementen komen voldoende aan bod. De kwaliteit van de constructies en het afwerkingsniveau van de projecten zijn aanvaardbaar. Daarentegen is de realisatie van de praktische doelstellingen over daktimmerwerk vrij beperkt. Er zijn ook nog groeikansen om enkele projecten beter te situeren binnen het kader van duurzaam wonen en passiefbouw.

De leerlingen maken kennis met eenvoudige toepassingen van elektriciteit en sanitair. Ze kunnen op het einde van de derde graad zowel conventionele als gestuurde machines instellen en bedienen.

De geïntegreerde proef (gip) is goed opgesteld en volledig afgestemd op het studierichtingsprofiel van de derde graad Houtbewerking. Het gip-dossier is volledig gelinkt aan de praktijkopdracht die vooral in het tweede semester wordt uitgewerkt.

De school organiseert twee weken blokstage in het tweede leerjaar van de derde graad. Om de motivatie te verhogen krijgt de leerling inspraak bij het bepalen van de stageplaats. De stagedossiers voldoen, maar de doelen op de stageactiviteitenlijst komen niet altijd overeen met de leerplandoelstellingen. De doelen die op de stage moeten worden bereikt, zijn niet altijd gebaseerd op de individuele noden van de leerling.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

De grootte van de klasgroepen is voor de leerplanrealisatie aanvaardbaar. Daarentegen hypothekeert de verdeling van de uren theorie en beroepspraktijk over verschillende leraren in de tweede graad Hout het geïntegreerd projectmatig werken. Doordat de leerplandoelstellingen door verscheidene leraren worden gegeven, is een goede afstemming moeilijker en komt het resultaatsgericht werken onder druk.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school heeft voldoende leermiddelen om de leerplanrealisatie behoorlijk uit te voeren. De houtafdeling beschikt over alle elementaire, conventionele machines en over een gestuurde machine om hedendaagse constructietechnieken toe te passen. Een aantal veiligheidsaanbevelingen aan machines zijn niet optimaal. De montageruimte en de machines zijn niet gescheiden om het lescomfort te verhogen.

De vaklokalen zijn eerder sober ingericht. De beschikbare multimedia en het didactisch materiaal stellen de leraren in staat om hun lessen realiteitsgericht te onderbouwen. Er zijn mogelijkheden om diverse ICT-vaardigheden aan te leren.

Vanaf volgend schooljaar zit de afdeling in nieuwe ateliers waar het overgrote deel van het machinepark nieuw zal zijn.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De school opteert voor permanente evaluatie. Hierbij nemen de praktische en technische vaardigheden 80 % in, de overige 20 % zijn voorbehouden voor het inschatten van de beroepsgerichte attitudes. Alle attitudes worden evenwaardig, maar niet met een wegingscijfer ingeschaald.

Het evaluatiesysteem is veelal gericht op de leerplandoelstellingen en de leerinhouden. De leraren gebruiken soms meetbare criteria om de evaluatie transparant te maken. Vooral in de tweede graad zijn de scores voor de praktijkoefeningen afgeleid van een tabel met rubrics.

De evaluatie is doorgaans aangepast aan het beheersingsniveau van het opleidingsprofiel. Toch is het gebruik van traditionele kennisvragen sporadisch nog aanwezig. De proces- en productevaluaties van de geïntegreerde proeven gebeuren op een zinvolle manier. De leraren volgen de stages van de leerlingen op en bespreken met de stagementor het verloop ervan. De stage wordt enkel door het bedrijf geëvalueerd, maar de beoordelingen worden niet meegenomen op het rapport. Alleen tijdens de delibererende klassenraad kan de evaluatie van de stage een rol spelen.

Uit de gesprekken blijkt dat de vakgroep over haar eigen onderwijspraktijk reflecteert. De introductie van zelfevaluatie door de leerlingen is positief. Enkele documenten tonen een aanzet om de bereikte competenties per individuele leerling bij te houden.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De leerlingen worden actief betrokken tijdens het onderwijsleerproces en krijgen tijdens de praktijkmomenten in de mate van het mogelijke sterke individuele begeleiding, zodat ze bijna continu en vrijwel onmiddellijk geremedieerd worden. De diversiteit in de oefeningen en de afwisseling in de toegepaste werkvormen dragen bij tot het creëren van een aangenaam leerklimaat. Bij talrijke lessen worden zoekstrategieën ingezet. Er is didactisch materiaal beschikbaar om de lessen aanschouwelijk te onderbouwen. De leraren streven eveneens naar het bijbrengen van de gepaste arbeidsattitudes.

De leerbegeleiding wordt ook op de werkplek en in de mate van het mogelijke op de stage voldoende gestuurd of opgevolgd. De suggesties gegeven tijdens de geïntegreerde proef zijn begeleidend en beïnvloeden de resultaten positief.

Het aangereikte lesmateriaal is goed afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. De meeste cursusboeken en de projectenbundels zijn gestructureerd en verzorgd uitgewerkt. De projectdossiers illustreren al gedeeltelijk het geïntegreerd werken en verwijzen soms naar de leerplandoelstellingen. Veelal ontbreekt de opdrachtomschrijving bij de projecten. Het cursusmateriaal is nog niet in alle klassen uniform uitgewerkt.

De leraren stellen open vragen om de communicatie te bevorderen. Tijdens de theorielessen gebruiken de leraren presentaties om de technische en praktische inhoud te illustreren. De leerlingen worden gestimuleerd om tijdens het uitwerken van een opdracht actief bezig te zijn met de vakinhoud. De school heeft aandacht voor de ontwikkeling van het dossier van de geïntegreerde proef om de interactie tussen de betrokkenen te bevorderen. De leraren hanteren een voor de leerlingen toegankelijk taalgebruik.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep profileert zich als een dynamisch team. De leraren, de vakverantwoordelijke en/of de technisch adviseur komen regelmatig formeel of informeel samen om zowel praktisch-technische als pedagogisch-didactische thema's te bespreken. Er is een tendens om het geïntegreerd werken te verbeteren en om de leerplanstudie nauwgezet aan te pakken. Niet van alle overlegmomenten is er een verslag. De vakverslagen zijn doorgaans vrij beknopt.

Het aantal gevolgde nascholingen varieert en is leraarafhankelijk. Het lerarenteam heeft afspraken gemaakt voor het volgen van opleidingen over de nieuwe machines.

4.1.1.3 Toegepaste wetenschappen en engineering in tso tweede graad in de studierichting Industriële wetenschappen (leerplan D/2013/7841/007)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is zo goed als volledig. De evaluatiepraktijk toont aan dat de leerlingen de doelstellingen realiseren. De leraren beschikken over het nodige didactisch materiaal en schooluitrusting en ze zetten dit effectief in.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leraren bieden de leerlingen de meeste doelstellingen van de cluster toegepaste wetenschappen aan. Ze hanteren een sterk theoretisch-abstrakte benadering, ondersteund met didactische koffers, panelen en experimenteersets. Het nagestreefde ontwikkelingsniveau overstijgt het beheersingsniveau dat het leerplan verwacht. In hun aanpak gaan de leraren evenwel nog niet voldoende uit van het nieuwe leerplan. Vaak komt de theorie voor de praktijk of het experiment, waardoor de leraren onvoldoende aandacht besteden aan de doelstellingen omtrent experimenteren. De leerplandoelstellingen vermelden echter duidelijk dat net vaak het experiment, het proefondervindelijk leren dus, het startpunt moet zijn van waaruit de leerlingen de theorie opbouwen.

Hierdoor verliest het onderwijsaanbod de samenhang en het evenwicht dat het leerplan vooropstelt.

De leraren hanteren het leerplan correct voor de leerplandoelstellingen binnen het cluster engineering. Leerlingen leren zelfstandig vanuit technische vraagstukken die variëren in complexiteit. Leraren reiken de leerlingen engineeringvraagstukken aan die niet uitsluitend vertrekken vanuit probleemstellingen, waardoor ze met hun aanpak een brede invulling geven aan het begrip engineering.

De voorgelegde engineeringvraagstukken beslaan zowel de onderzoek-, ontwerp- als maak-/realisatiefase. Leerlingen kiezen daarbij zelf de uitvoeringswijze, materialen, werkvolgorde ... Waar nodig kunnen ze onderdelen vervaardigen bij andere studierichtingen of via de 3D-printer. Ze maken dan telkens zelf de nodige technische stukken (ontwerp, plan). Dit geeft een krachtige invulling aan de leerplandoelstellingen omtrent experimenteren.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie van de theorie kenmerkt zich door evenwicht, volledigheid en transparantie. Ze is afgestemd op het onderwijsaanbod. Ook in de evaluatiepraktijk valt de sterk theoretisch-abstrakte benadering op. Toch beïnvloedt deze aanpak de slaagkansen van de leerlingen niet negatief. De resultaten van de evaluaties zijn over het algemeen goed. Het verbeteren van de leerlingenevaluaties gebeurt kwalitatief, maar leidt nog niet structureel tot feedback op het leerproces van de leerlingen, bijvoorbeeld doordat leerondersteunende feedback niet steeds terug te vinden is. Dit is echter een belangrijke voorwaarde voor een maximaal ondersteund leerproces van de leerling.

De evaluatiepraktijk van de labopdrachten binnen het cluster toegepaste wetenschappen is eveneens evenwichtig en volledig. De labopdrachten zijn duidelijk geformuleerd, gevarieerd en afgestemd op het beheersingsniveau dat het leerplan vooropstelt. De evaluatie ervan voldoet niet steeds aan het transparantiecriterium doordat de leraren vaak zowel de puntenverdeling als de evaluatiecriteria niet vermelden. De resultaten van de leerlingen zijn over het algemeen goed.

De evaluatie binnen het cluster engineering gebeurt aan de hand van opdrachten die de leerlingen in team uitvoeren. De opdracht, verwachtingen en doelstellingen zijn duidelijk en afgestemd op het leerplan. Leraren hebben oog voor zowel product als proces, attitudes en vaardigheden. De puntenverdeling en de evaluatiecriteria zijn echter ook hier niet altijd zichtbaar en gekend. Sommige bundels zijn wel voorzien van een evaluatiewijzer voor zowel attitudes als technisch dossier en kennis. Hoewel dit een goede aanzet is, wijst het documenten-onderzoek uit dat de leraren de evaluatiewijzer niet steeds invullen om zichtbaar (voor de leerling) tot een quotering komen. Deze werkwijze ondersteunt het leerproces van de leerlingen niet ten volle en beperkt de transparantie.

De vakgroep hanteert voor de evaluatie van theorie, toegepaste wetenschappen en engineering telkens andere werkwijzen en instrumenten. Dit is verdedigbaar gezien de specifieke aard ervan. De vakgroep stelde echter vast dat er binnen elk van die gebieden nog bijkomende verschillen ontstaan doordat leraren hun eigen evaluatiemethodiek ontwikkelen. Het documentenonderzoek bevestigt dit. Dit zorgt voor veel en verschillende evaluatiemethodieken binnen de afdeling. De vakgroep wil evolueren naar een gelijkvormige evaluatie, en plaatste daarom evaluatiepraktijk hoog op de agenda van de vakgroepwerking.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het cursusmateriaal bestaat uit cursusboeken, eigengemaakt cursusmateriaal en presentaties. Al dit materiaal bevat voldoende structuur om de leerling te ondersteunen in zijn leerproces. Het niveau van de inhoud is afgestemd op het leerplan. Het talige niveau ervan is afgestemd op dat van de leerlingen. Waar nodig, introduceren de leraren de nodige vaktaal. Leerlingen gebruiken deze veelal correct tijdens de lab- en praktijkopdrachten.

Uit het onderzoek van het leerlingvolgsysteem blijkt dat de leraren voor leerlingen met dalende resultaten de eventuele genomen remediërende acties niet systematisch ingeven. Dit kan ertoe leiden dat een leerling de nodige hulp niet steeds efficiënt krijgt. Het maakt opvolging en bijsturing ervan ook veel moeilijker. Alle leraren zijn zeer begaan met de leerlingen en bieden ad hoc de nodige hulp. Deze veelal individuele werkwijze die niet samenkomt in het leerlingvolgsysteem, leidt nog niet tot een krachtige, collectieve ondersteuning van het leerproces van de leerlingen.

De sterke betrokkenheid van de leraren met de leerlingen leidt tot een goed contact tussen beide. De drempels om vragen te stellen of om in discussie te gaan, bij uitstek tijdens de lessen engineering, is laag. De leraren treden bij de lab- en praktijkopdrachten vooral op als coach. Leerlingen leren actief en van elkaar, zowel zelfstandig als in teamverband.

Voor de labopdrachten maken de leraren gebruik van degelijke experimenteersets. Deze sets zijn voorzien van veel ondersteunend cursusmateriaal. Sommige leraren nemen het meegeleverde cursusmateriaal onterecht als uitgangspunt en niet de leerplannen. Deze werkwijze draagt er toe bij dat het experimenteren niet het startpunt is van waaruit de theorie wordt opgebouwd.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De studierichting beschikt over de minimale uitrusting. Waar nodig investeert de school in extra uitrusting, zoals bijvoorbeeld een 3D-printer. Leraren zetten deze uitrusting efficiënt in. De lokalen zijn voldoende ruim om aan actief en onderzoekend leren te doen. Het gebruik van ICT is zeer sterk ingeburgerd in de

lessen, zowel bij leerlingen als bij leraren.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroepwerking voor Industriële wetenschappen is recentelijk ontstaan uit de grotere vakgroep elektriciteit. De vakgroepwerking steunt op frequent formeel en informeel overleg. Zowel organisatorische als didactische onderwerpen komen aan bod. Recentelijk voerde de vakgroep een sterkte-zwakteanalyse uit over haar didactische werking (leerplanstudie, leerplangerichtheid, leerlijn doorheen de graad). Op basis hiervan plant ze bijstellingen.

Binnen de vakgroep valt de sterke onderlinge collegialiteit op naast de technische vakkennis van de leraren. Uit het cursusmateriaal blijkt duidelijk dat de leraren vertrouwd zijn met recentste technologische ontwikkelingen en hier ook de leerlingen in meenemen.

4.1.1.4 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Elektrotechnieken en in tso derde graad in de studierichtingen Elektrische installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken (leerplannen D/2002/048b en D/2004/024c)

Voldoet

De leerlingen krijgen alle eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is evenwichtig en leerplangericht.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelen met voldoende diepgang aangeboden. De vakgroep biedt de onderwerpen op een hoog verwerkingsniveau aan en behandelt bovenop de basisleerstof een aantal uitbreidingsdoelen. Sommige leraren behandelen onderwerpen die het leerplan overstijgen. Hierdoor komt de realisatie van de verplichte basisdoelen echter niet in het gedrang.

De vakgroep plant de leerstof op een evenwichtige wijze over het schooljaar en over de graad. De leerplangerichtheid van de leraren is een voorbeeld van goede praktijk.

De leraren maken gebruik van realistische contexten. Waar mogelijk leggen zij verbanden tussen wiskunde en de specifieke vorming.

In de tweede graad besteden de leerlingen veel tijd aan rekenvaardigheden. De vakgroep besteedt over het algemeen echter voldoende aandacht aan alle vaardigheden (rekenvaardigheid, meet- en tekenvaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid). De leerling krijgt voldoende de kans om alle vaardigheden te oefenen. Vooral in de derde graad is dit een voorbeeld van goede praktijk.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. Verschillende lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer. De leerlingen maken op een zinvolle wijze gebruik van het grafisch rekentoestel. De leraren zetten tijdens de lessen doeltreffend ICT in. In de tweede graad gebeurt dit tijdens de evaluatie niet altijd zinvol en doelgericht.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

In de tweede graad bevragen toetsen en examens voornamelijk rekenvaardigheden. De leraren toetsen ook de andere vakvaardigheden maar in mindere mate. Doorgaans bevraagt de toets een combinatie van een van deze vaardigheden met rekenvaardigheid. Uit het resultaat blijkt dan ook niet altijd welk item de leerling nog niet onder de knie heeft. De examens bevatten nogal wat repetitieve vragen die eenzelfde leerplandoel toetsen. Sommige vragen overstijgen dan weer de verwachtingen van het leerplan. Het aandeel van deze vragen is echter relatief klein. De evaluatie is voldoende evenwichtig.

In de derde graad zijn de vragen sterk gericht op het leerplan. De leraren bevragen diverse doelen in relevante contexten en ook theoretisch-conceptuele vragen komen aan bod. Het aandeel mathematiseren is nog beperkt, maar over het algemeen is de evaluatiepraktijk in de derde graad Elektrotechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken een voorbeeld van goede praktijk.

De examenvragen zijn verzorgd en de evaluatie is transparant, onder meer door een gedetailleerde vermelding van de puntenverdeling.

De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding sterk. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. De leraren remediëren overwegend de eigen leerlingen en hanteren geen instrumenten om de doeltreffendheid van de remediëring na te gaan. Het rendement is bijgevolg onduidelijk.

De lessen verlopen kalm en gestructureerd. De meeste leerlingen zijn aandachtig en werkzaam in de les. De leraren hebben veel aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Zij integreren 'leren leren' op een efficiënte wijze in de lesopbouw en stemmen het cursusmateriaal af op de noden van de leerlingen. De leraren bieden stappenplannen, overzichten en oplossingschema's aan en de leerlingen nemen de studietips ter harte. De integratie van ICT in de les en in het lesmateriaal ondersteunt de verwerking van de leerstof. De preventieve leerbegeleiding is de verantwoordelijkheid van de individuele leraar. Leerlijnen zijn er niet. Het verschil tussen de klassen en de graden is daardoor soms groot.

De leraren gaan niet op een doeltreffende wijze om met het talige aspect van de wiskunde. Tijdens het onderwijsleergesprek hebben de leerlingen soms veel moeite om een wiskundige argumentering te verwoorden. De tips van de werkgroep talenbeleid nemen de leraren niet altijd ter harte.

Over het algemeen stuurt de leraar sterk de les. De vakgroep differentieert niet, ondanks de heterogeniteit van de meeste klasgroepen. In alle klassen zitten een

aantal wiskundig sterkere leerlingen. Deze leerlingen krijgen nog te weinig blijvende uitdagingen tijdens de les. Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de verschillende wiskundeolympiades en andere wedstrijden.

Deskundigheidsbevordering Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting heeft de vakgroep een aantal vakgebonden nascholingen gevolgd. De multiplicatie is voldoende, al gebeurt dit voornamelijk informeel.

*Overleg
Vorming*

De vakgroepwerking heeft op dit ogenblik weinig meerwaarde voor de klaspraktijk. Tijdens de vergaderingen maken de leraren voornamelijk praktische afspraken. Onderwerpen zoals de uitwerking van leerlijnen, het stroomlijnen van de evaluatiepraktijk of leerplanstudie waren nog niet aan de orde.

4.1.1.5 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Houttechnieken (leerplan D/2002/048d)

Voldoet niet

De leerlingen krijgen niet alle eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is onvoldoende leerplangericht.

Onderwijsaanbod De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelen met voldoende diepgang aangeboden. De vakgroep biedt de onderwerpen op een hoog verwerkingsniveau aan en besteedt aan een aantal doelen veel lestijd. Hierdoor komt de realisatie van de verplichte basisdoelen in het gedrang. De leerlingen oefenen de leerplandoelen s26, s27, s28, s29, s30 en s31 over statistiek niet in. Het aanbod is bijgevolg onvolledig. De vakgroep plant de leerstof niet op een evenwichtige wijze over het schooljaar. Aan de doelen die de leraren wel aanbieden, werken zij kwaliteitsvol.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leerlingen besteden veel tijd aan rekenvaardigheden. De leraren maken deze keuze om de leerlingen voldoende voor te bereiden op de derde graad. De rekendoelen krijgen daardoor veel meer aandacht dan het leerplan beoogt. De vakgroep besteedt over het algemeen echter voldoende aandacht aan alle vaardigheden (rekenvaardigheid, meet- en tekenvaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid). De leerling krijgt voldoende de kans om te oefenen.

Uitrusting De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. Verschillende lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer. De leerlingen maken op een zinvolle wijze gebruik van het rekentoestel. De leraren zetten tijdens de lessen doeltreffend ICT in. Tijdens de evaluatie gebeurt dit niet altijd zinvol en doelgericht.

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Evaluatiepraktijk De lacune in het aanbod vertaalt zich in de evaluatie, waardoor deze onvoldoende evenwichtig de realisatie van het gehele leerplan toetst.

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De toetsen en examens bevragen voornamelijk rekenvaardigheden. De leraren toetsen ook de andere vakvaardigheden maar in mindere mate. Doorgaans bevraagt de toets een combinatie van een van deze vaardigheden in combinatie

met rekenvaardigheid. Uit het resultaat blijkt dan ook niet altijd welk item de leerling nog niet onder de knie heeft. De leraren bieden de rekenvragen bovendien contextloos aan.

De examens bevatten veel repetitieve vragen die eenzelfde leerplandoel toetsen. Over het algemeen zijn de examens lang, zeker gelet op de geringe tijd die de leerlingen hebben om het examen af te werken.

De examenvragen zijn verzorgd en de evaluatie is transparant, onder meer door een gedetailleerde vermelding van de puntenverdeling.

De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding sterk. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. De leraren remediëren overwegend de eigen leerlingen en hanteren geen instrumenten om de doeltreffendheid van de remediëring na te gaan. Het rendement is bijgevolg onduidelijk.

De lessen verlopen kalm en gestructureerd. De meeste leerlingen zijn aandachtig en werkzaam in de les. De leraren hebben veel aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Zij integreren 'leren leren' op een efficiënte wijze in de lesopbouw en stemmen het cursusmateriaal af op de noden van de leerlingen. De leraren bieden stappenplannen, overzichten en oplossingsschema's aan en de leerlingen nemen de studietips ter harte. De preventieve leerbegeleiding is de verantwoordelijkheid van de individuele leraar. Leerlijnen zijn er niet. Het verschil tussen de klassen en de graden is daardoor soms groot.

De leraren gaan niet op een doeltreffende wijze om met het talige aspect van de wiskunde. Tijdens het onderwijsleergesprek hebben de leerlingen soms veel moeite om een wiskundige argumentering te verwoorden. De tips van de werkgroep talenbeleid nemen de leraren niet altijd ter harte.

Over het algemeen stuurt de leraar sterk de les. De vakgroep differentieert niet, ondanks de heterogeniteit van de meeste klasgroepen. In alle klassen zitten een aantal wiskundig sterkere leerlingen. Deze leerlingen krijgen nog te weinig blijvende uitdagingen tijdens de les.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting heeft de vakgroep een aantal vakgebonden nascholingen gevolgd. De multiplicatie is voldoende, al gebeurt dit voornamelijk informeel.

De vakgroepwerking heeft op dit ogenblik weinig meerwaarde voor de klaspraktijk. Tijdens de vergaderingen maken de leraren voornamelijk praktische afspraken. Onderwerpen zoals de uitwerking van leerlijnen, het stroomlijnen van de evaluatiepraktijk of leerplanstudie waren nog niet aan de orde.

4.1.1.6 Project algemene vakken (PAV) met integratie van de moderne vreemde taal Engels in bso tweede graad in de studierichtingen Basismechanica en Hout (leerplan D/2012/7841/014)

Voldoet

Het onderwijsaanbod voldoet en de leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De evaluatiepraktijk is voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. De leerbegeleiding en de materiële uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leraren nemen de uitgangspunten van het leerplan ter harte. Dat blijkt uit de interactieve en thematische aanpak, de opbouw van de vertrouwensrelatie met de leerlingen en het teamwerk. Zij zetten veel in op de persoonlijkheidsontwikkeling en de zelfredzaamheid, op de sociale vorming en het maatschappelijk bewustzijn.

De leerlingen zijn mondig, brengen de nodige spreekdurf op en formuleren in gesprekken zinvolle argumenten. Hun schriftelijke taalvaardigheid is echter zwak tot onvoldoende. Het aanbod van de rekenvaardigheid is onvoldoende functioneel en pragmatisch. De herhalingen en de oefeningen leiden bij een aantal leerlingen niet tot een blijvend verworven inzicht en parate kennis.

Voor de realisatie gaat de vakgroep bewust uit van de leerplandoelstellingen. 'Informatieverwerving en -verwerking' gebeurt aan de hand van tekst- en beeldmateriaal en met behulp van verschillende soorten bronnen. Het aanbod van thema's bevat verschillende clusters, die doelstellingen onder 'informatieverwerving en -verwerking', 'probleemoplossend denken' en 'individueel werk en groepswork' combineren en integreren. De cluster 'maatschappelijke participatie' krijgt in de context van sommige thema's en van de actualiteitsduiding een aandeel in het aanbod. De leerinhouden dragen bij tot inzichtelijk leren en ze bieden een duidelijke meerwaarde voor de realisatie van de doelstellingen met betrekking tot tijd- en ruimtebewustzijn. Ook de leerplandoelstellingen rond actualiteit krijgen een sterke invulling, vooral omdat de leraren erover waken dat de actualiteit niet verengt tot anekdotiek en 'faits divers'.

Het aanbod integreert de leerplandoelen project algemene vakken en natuurwetenschappen. Vooral de invulling van de bijdrage tot een duurzame globale en lokale leefomgeving is sterk. De invloed op de menselijke gezondheid komt relatief minder aan bod.

De lessen PAV integreren het aanbod Engels niet echt. De leerlingen krijgen slechts één lestijd per week, niet altijd van de leraar PAV. De vakgroep vat het aanbod pragmatisch op. Dat betekent met veel aandacht voor alledaags taalgebruik, waarmee leerlingen zich in een Engelstalige context uit de slag kunnen trekken. De focus ligt echter nog te veel op geïsoleerde woordkennis, die de leerlingen weliswaar in contexten en aanschouwelijk voorgesteld verwerven. Prescriptieve teksten, een relevante tekstsoort voor de vaardigheden luisteren, mondelinge interactie en lezen, komen te weinig aan bod. Wat schrijven betreft, bereiken de leerlingen de doelstelling 'inlichtingen verstrekken op eenvoudige formulieren' slechts in beperkte mate.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school beschikt over voldoende PAV-lokalen. Die beschikken over de leer-middelen die het leerplan als noodzakelijk aangeeft. De leraren maken er ade-quaat gebruik van om de leerplandoelstellingen te realiseren. De globale ICT-uitrusting zorgt ervoor dat de ICT-integratie er zowel op leerlingen- als lerarenniveau is. Zij maken frequent gebruik van de digitale leeromgeving voor het opzoeken van informatie en het verwerken van opdrachten.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De vakgroep hanteert een vorm van gespreide evaluatie, die bestaat uit kleine en grote toetsen. De toetsing is voldoende representatief, maar beantwoordt niet systematisch aan de validiteitsvereisten. De evaluatie volgt het functionaliteitsprincipe bij de rekenvaardigheden niet consequent: er is nog een belangrijk aandeel 'kennis', met vragen die het niveau van rekenoefeningen niet overstijgen, wat niet de bedoeling van het PAV-curriculum is. Ze zijn met andere woorden weinig indicatief voor het beheersingsniveau van de leerlingen ten aanzien van de leerplandoelstellingen. De vakgroep is nog onvoldoende toegekomen aan een gelijkgerichte aanpak van de evaluatie van de vakgebonden attitudinale doelstellingen. De vraagstelling in de toetsing van het Engels is nog te zeer verankerd op het lexicale en grammaticale niveau. De toetsing toont onvoldoende aan in welke mate de leerlingen de eindtermen en doelstellingen moderne vreemde talen realiseren. Individuele en klassikale resultaten voldoen. Zwakke individuele resultaten sporen meestal met minder goede resultaten voor andere vakken.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leraren trachten een aangenaam leerklimaat te creëren. Het aantal leer-lingen per klasgroep is beperkt. Het klasmanagement en de omgang met de leerlingen geven blijk van wederzijds respect. Het motiverende klasmanage-ment en het ordelijk en gestructureerd onderwijs- en leerproces ondersteunen het leren en de motivatie van de leerlingen. De leraren leveren inspanningen om de leerlingen te motiveren en om aan te knopen bij hun leefwereld. Het frequent gebruik van actieve werkvormen laat toe de leerlingen individueel te begeleiden en op te volgen. Bij opdrachten en evaluatie krijgen de leerlingen voldoende informatie over wat de leraar van hen verwacht en wat ze moeten kennen en kunnen. In het teken van leren leren en organisatiebekwaamheid maken de leerlingen nog onvoldoende gebruik van stappenplannen en leerstrategieën. De hoge frequentie van de evaluatiebeurten laat toe de leerprestaties van de leerlingen van nabij te volgen en waar nodig te remediëren. De evaluatiemo-menten gaan altijd gepaard met feedback en bijsturing, waar nodig. De leer-lingen krijgen, vaak klassikaal, remediëringsoefeningen aangeboden. Ook de verbetering van toetsen en opdrachten ondersteunt de leerlingen in hun leer-proces. In geval van specifieke leerproblemen, sluit de begeleiding op vakniveau aan bij de aanpak op schoolniveau. Voor de betrokken leerlingen zijn er begeleidingsplannen.

Deskundigheidsbevordering Een aantal factoren hindert een kwaliteitsvolle vakgroepwerking, hoewel er een duidelijke nood is aan horizontale en verticale inhoudelijke afstemming. De samenstelling van de lesgevers PAV wijzigde de laatste jaren voortdurend. Verder zorgen de gefragmenteerde lesopdrachten voor een versnippering van de inspanningen van de vakgroep: de lerarengroep is groter, maar de focus voor het vak vermindert.

*Vorming
Overleg*

De leraren hebben op grond van informeel en formeel overleg inhoudelijke afspraken gemaakt over de te behandelen thema's en onderwerpen, maar ook over de evaluatiepraktijk, de materiële omkadering en de verticale samenhang van de curricula. De samenwerking biedt een kader waarin de leden elkaar wederzijds ondersteunen. Ze ontwikkelen het les- en evaluatiemateriaal gedeeltelijk in overleg. De ervaren leraren hebben zich bekwaamd in de ontwikkeling van cursusmateriaal voor PAV.

Mede door de versnippering van de opdrachten brengen de leraren hun nascholingsbehoeften rond PAV niet systematisch in kaart. Ze kunnen hun competenties slechts beperkt ontwikkelen via vakoverleg. Het aantal bijgewoonde specifieke vakopleidingen rond PAV is veeleer gering. De vakgroep heeft wel voldoende potentieel om in samenwerking met de schoolleiding de werkpunten op termijn weg te werken.

4.1.1.7 Specifiek gedeelte in bso derde graad in het specialisatiejaar industrieel onderhoud (leerplan D/2011/7841/018)

Voldoet

Het aanbod is volledig en de evaluatie is valide. Met de aanwezige uitrusting realiseren de leerlingen goed gekozen en levensechte oefeningen.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De lln bereiken alle onderwijsdoelstellingen effectief. De school koos voor een uitdagende combinatie van werkplekleren en lessen in de school. Die leeractiviteiten zijn doelgericht en kwaliteitsvol uitgevoerd.

De school inventariseert de competenties die de leerlingen tijdens het werkplekleren verwerven, niet optimaal. Door zeer frequent contact te houden met elke werkplek slagen de leraren er op een eerder intuïtieve manier in om de kwaliteit, de volledigheid en het evenwicht van de activiteiten te bewaken.

De oefeningen in de school zijn goed afgestemd op het beheersingsniveau van het leerplan. De leerlingen kunnen er in hoge mate zelfgestuurd aan werken. Bijna alle leeractiviteiten gebeuren in betekenisvolle projecten en levensechte basisoefeningen.

De geïntegreerde proef vormt geen grote uitdaging. De opdracht verdiept hooguit een aantal doelstellingen. Het werk resulteert in een bundel met weinig eigen inbreng.

De leerlingen volgen een blokstage van twee weken, los van het werkplekleren gedurende het schooljaar. Die stage bereiden de leraren goed voor. Het belangrijkste aandachtspunt tijdens de stage is het verwerven van werkattitude. De geplande lijst van stageactiviteiten geeft de toekomstige stagegever geen duidelijk beeld van wat de school verwacht. De activiteiten die belangrijk zijn in het curriculum staan er niet duidelijk in beschreven.

Onderwijsorganisatie
*Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen*

De leerlingen volgen de lessen in kleine groepen. De school koos ervoor om de klasgroep te ontdebellen voor de praktijklessen. Zo krijgen de leerlingen de nodige persoonlijke begeleiding en ondersteuning in hun leerproces. De vakgroep is eerder klein. Veel van de lessen worden door dezelfde leraar gegeven. Zo slaagt de vakgroep erin om op spontane wijze de leerbegeleiding vorm te geven en de samenhang in het curriculum te bevorderen.

De school besliste om een flink deel van de lessen in de vorm van werkplekleren te organiseren. De leerlingen volgen in een beurtrol les bij verschillende werkgevers. Op elke werkplek is telkens maar één leerling aanwezig. Gedurende 14 volledige lesdagen werken zij op verplaatsing. Ter plaatse begeleidt een mentor hen individueel. Omdat de leerlingen deelnemen aan het actieve productieproces lijkt het werkplekleren sterk op de stage. De leraar bezoekt elke leerling op elke werkplek. Daar zorgt hij voor begeleiding en evalueert hij de leerling in samenspraak met de plaatselijke mentor.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Het theorielokaal en de werkplaats van de leerlingen zijn uitgerust met voldoende actueel materiaal om boeiende leeractiviteiten op te zetten. De leerlingen gebruiken een portfolio met basis-praktijkoefeningen en meer geïntegreerde projecten.

Eén van de twee vaklokalen is uitgerust met voldoende ICT-infrastructuur. De leraren en de leerlingen gebruiken die op efficiënte wijze. De computers zijn uitgerust met actuele software voor CAD (Computer Aided Design), elektrotechnisch tekenen, het tekenen en simuleren van pneumatische en hydraulische kringen. De school investeerde recentelijk in een softwarematige ondersteuning van onderhoudsplanning en ze zetten die in, in een klasoverschrijdend project. Beide lokalen zijn steeds voorbehouden voor de leerlingen en bieden voldoende mogelijkheden voor een vlotte integratie van ICT-toepassingen in de projecten en praktijkcoefeningen.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leraren beoordelen de praktijkcoefeningen in de school zonder dat ze daar duidelijke criteria en een schaalverdeling met descriptoren aan verbinden. De leraren lichten dat wel mondeling toe. De leerlingen worden betrokken bij die beoordeling.

De opdrachten zijn gericht op de competenties uit het leerplan, maar de evaluatie-instrumenten kunnen de verworven competenties niet inventariseren. De leraren gebruiken geen objectieve gegevens om een overzicht te houden en het leerproces te sturen.

Het aanbod in de school is volledig en de evaluatie daarvan ook. Doordat de evaluatieformulieren voor het werkplekleren en de stage bijna uitsluitend attitudes evalueren is het evenwicht scheefgetrokken. De geselecteerde attitudes zijn weliswaar hoofdzakelijk vakgebonden, maar de leerlingen verdiepen hun kennis en de beheersing van de vaardigheden tijdens de stage en het werkplekleren ook in aanzienlijke mate. De leraren evalueren deze leervorderingen niet.

De talrijke evaluaties van de attitudes tijdens de stage en het werkplekleren zetten de leraren om in een cijfer. Die omzetting is niet gebaseerd op een transparante werkwijze. Het cijfer is zodoende niet genoeg onderbouwd om tegemoet te komen aan de verantwoordingsplicht.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De syllabi die de leraren maakten zijn voldoende goed gestructureerd en volledig genoeg om de leerlingen te ondersteunen in de activiteiten tijdens de theorielessen. De praktijkopdrachten zijn duidelijk, maar heel erg beknopt. Ze zijn nauwelijks gedocumenteerd en de evaluatie is onduidelijk. De leerlingen geraken gaandeweg wel snel vertrouwd met de manier van werken en evalueren. De leraren sturen de bundels regelmatig bij om er nieuwe technologieën en een transparantere evaluatie in te verwerken.

Niet alle leerlingen volgen werkplekleren op hetzelfde ogenblik. De leraren slagen erin om op die manier het aanbod aan te passen aan de noden van de gedeeltelijke klasgroep die dan in de school aanwezig is. Ze hebben een juiste analyse gemaakt van de beginsituatie van de instromende leerlingen. Ze differentiëren doelgericht. De leerlingen krijgen door deze flexibele jaarplanning optimale kansen om zich te ontplooien.

De leerlingen worden in de praktijklessen en tijdens een aantal leeractiviteiten in de theorielessen sterk gestimuleerd om zelfgestuurd hun leertraject in handen te nemen. De leraren slagen erin om die activiteiten van zeer nabij te begeleiden.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De leraren hebben hun vakgroep op spontane wijze verbonden aan de verwante vakgroep tso Se-n-Se Industriële onderhoudstechnieken. De vakgroepleden scholen regelmatig bij. Zij kiezen doelgericht hun opleidingen en voelen zich gesteund door de directie die hun initiatieven steeds goedkeurt als zij haalbaar zijn. Recentelijk volgden zij een opleiding over een onderhoudsplanningspakket.

De thema's zijn organisatorisch, maar ook pedagogisch-didactisch. Een recent werkpunt was de aanpassing van het lessenrooster om praktijklessen van de twee studierichtingen parallel te plannen. Zo kunnen ze nog beter differentiëren door leerlingen uit te wisselen en de aanwezige uitrusting en de competenties van de leraren optimaal in te zetten.

4.1.1.8 Specifiek gedeelte in tso derde graad in de studierichting Elektrische installatietechnieken (leerplan D/2013/7841/018)

Voldoet niet

De evaluatiepraktijk voldoet niet. De school kan voor een belangrijk deel van de praktische vorming niet aantonen waar het evaluatieproces en de evaluatieresultaten op stoelen. Hierdoor kan ze ook geen afdoende elementen van haar curatieve leerbegeleiding tonen.

Evaluatiepraktijk	De evaluatiepraktijk van een belangrijk deel van de praktische vorming voldoet niet. Voor een contingent van acht lestijden per week kan de school het evaluatieproces niet tonen, als gevolg van het niet steeds zorgvuldig omspringen met haar verantwoordingsplicht. De leraren slagen er niet in weer te geven hoe de punten op het rapport tot stand zijn gekomen door het ontbreken van evaluatiestukken, maar ook doordat de punten voor een groot aantal praktijkopdrachten verloren zijn gegaan. Ze kunnen eveneens niet aantonen of en hoe eventuele informatie in de rapporten en feedback op evaluaties het bereiken van de onderwijsdoelstellingen ondersteunde.
<i>Evenwicht</i>	
<i>Volledigheid</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Transparantie</i>	

De evaluatie van de labopdrachten gebeurt op basis van projectbundels die de leerlingen uitwerken in verslagvorm. De opgaven voldoen aan het transparantiecriterium doordat ze duidelijk de evaluatiecriteria en puntenverdeling bevatten die de leraar hanteert. De projectbundels, vooral in het eerste jaar, voldoen eerst niet aan de evaluatiecriteria. Dit komt door de openheid in de verslaglegging, waarvoor de leraren bewust kiezen met als doel de leerlingen hun weg te laten zoeken in hun eigen methode van verslaglegging. Via deze werkwijze dagen zij de leerlingen maximaal uit om verantwoordelijkheid op te nemen rond het eigen leerproces.

De evaluatie van de theorie gebeurt op een transparante wijze. Alle evaluatiestukken bevatten de puntenverdelingen. De leraren bevragen het geheel van de theorie en ze peilen daarbij naar een hoger ontwikkelingsniveau dan het leerplan verwacht. Uit het onderzoek blijkt dat de resultaten over het algemeen goed zijn en de meeste leerlingen slagen voor de theorie.. De leraren kunnen, door de hoge kwaliteit van hun verbeteringen, de evaluaties gebruiken om het leerproces van de leerling richting en sturing te geven. Dit gebeurt vooral mondeling en met wisselende kwaliteit. Een structureel ingebedde werkwijze, waarbij toetsen (korte) schriftelijke feedback bevatten en de centrale opvolging gebeurt in het leerlingvolgsysteem, is vooralsnog niet breed ingeburgerd. Hierdoor laten de leraren kansen liggen om het leerproces van de leerlingen maximaal te ondersteunen. Sommige leraren doen foutenanalyses op hun evaluaties en sturen hun onderwijspraktijk en evaluatiepraktijk bij, maar ook dit gebeurt nog niet door alle leerkrachten.

Als gevolg van de tekorten vastgesteld voor een belangrijk deel van de praktische vorming voldoet het geheel van de evaluatiepraktijk alsook de rapporteringspraktijk niet.

Onderwijsaanbod Het documentenonderzoek toont aan dat theoretische doelstellingen zo goed als volledig aangeboden zijn.

Volledigheid

Evenwicht Voor een belangrijk deel van de praktijk kan de school echter enkel via gesprekken met leerlingen aantonen dat het onderwijsaanbod volledig is. De mate waarin de leerlingen deze leerplandoelstellingen aangeboden kregen en realiseerden, is niet duidelijk.

Beheersingsniveau

Samenhang

Het kennis- en abstractieniveau dat de leraren voor de theorie hanteren, ligt boven de verwachtingen van het leerplan. Tegelijkertijd bieden de leraren de praktische vaardigheden minstens aan op het niveau dat het leerplan vooropstelt. Ook de samenhang tussen theorie en praktijk en de verschillende leerstofonderdelen voldoet.

De praktijklessen kenmerken zich door een graduele opbouw van de complexiteit van de opdrachten. Hoewel de organisatie van de lessen vooral vertrekt vanuit de vakken en minder vanuit een geïntegreerde aanpak, werken de leraren vakoverschrijdend goed samen.

De leerlingen gaan in het tweede jaar twee weken op stage. De stagedossiers zijn volledig. Ze geven goed weer welke activiteiten de leerlingen uitvoeren. De school hanteert een standaardlijst met geplande stageactiviteiten, die op maat van elke leerling wordt gemaakt. Uit de stageboekjes blijkt duidelijk dat de leerlingen nuttige activiteiten uitvoeren die nauw aansluiten bij het profiel van deze studierichting.

De geïntegreerde proeven sluiten eveneens aan bij het profiel van de studierichting. Ze zijn over het algemeen voldoende uitdagend. Sporadisch zijn sommige proeven meer beperkt tot maakopdrachten, hoewel binnen dit studieprofiel de leerlingen bijvoorbeeld zelf componenten moeten kunnen kiezen en aansluiten. Deze gip-bundels bevatten vooral inhouden van cursusboeken, hoewel ze in de eerste plaats bedoeld zijn om de weerslag te zijn van een geïntegreerde probleembenadering. De bundels van technisch uitdagende proeven zijn goed.

In de gip maken de leerlingen kostprijsberekeningen. Ze houden enkel rekening met materiaalkosten en niet met de organisatie- en planningsaspecten. Hierdoor krijgen de leerlingen geen kansen om vertrouwd te geraken met realistische tijds- en kosteninschattingen voor grotere, complexere opdrachten.

Leerbegeleiding Het cursusmateriaal bestaat vooral uit zelfgemaakt cursusmateriaal. Dit materiaal is goed gestructureerd, van goede kwaliteit en aangepast aan het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. De theoretische en praktische cursusmaterialen vullen elkaar mooi aan.

Preventief

Curatief

Tijdens de theoretische lessen overheerst het leraargestuurd onderwijsleergesprek, aangevuld met zeer veel inbreng vanuit en interactie tussen leerlingen.

De leraren zetten tijdens de praktijklessen vooral in op coöperatief leren. De wijze waarop de samenwerking tussen leerlingen alsook de verslaggeving van labopdrachten gebeurt, toont dat de leraren uitgaan van de vijf principes ervan. Met deze aanpak creëren de leraren een krachtige leeromgeving voor de

leerlingen.

Voor een belangrijk deel van de praktijk kan de vakgroep geen elementen van leerbegeleiding voorleggen, doordat de leerlingenbundels en de evaluatiestukken het leerproces niet illustreren of ontbreken.

Het leerlingvolgsysteem bevat weinig informatie over leerproblemen van leerlingen. Uit de lesbezoeken blijkt dat alle leraren zeer begaan zijn met de leerlingen en ze bieden ad hoc de nodige hulp. Deze veelal individuele werkwijze leidt nog niet tot een krachtigere, collectieve ondersteuning van het leerproces van de leerlingen.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De leraren beschikken over de minimale uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren. Ze zetten deze doordacht en efficiënt in. Waar nodig of nuttig, vullen ze deze aan met opstellingen die leerlingen ontwikkelen tijdens hun geïntegreerde proeven. Hierdoor betekenen deze proeven een reële meerwaarde niet alleen voor de leerling maar ook voor de uitrusting van de studierichting. Waar nuttig, werken ze samen met externen om leerlingen met hedendaagse en gespecialiseerde apparatuur te leren werken.

De leraren beschikken ook over verschillende softwarepakketten. Ze integreren ICT diepgaand in hun lessen. De leerlingen werken vlot met de aangereikte pakketten.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroepwerking steunt op frequent formeel en informeel overleg. Zowel organisatorische als didactische onderwerpen komen aan bod. Recentelijk voerde de vakgroep een sterkte-zwakteanalyse uit over haar didactische werking (leerplanstudie, leerplangerichtheid, leerlijn doorheen de graad). Op basis hiervan plant ze bijsturingen. Binnen de vakgroep valt de sterke onderlinge collegialiteit op naast de technische vakkennis van de leraren. Uit het cursusmateriaal blijkt duidelijk dat de leraren vertrouwd zijn met recentste technologische ontwikkelingen en hier ook de leerlingen in meenemen.

**4.1.1.9 Wiskunde in tso derde graad in de studierichting Industriële wetenschappen
(D/2004/0279/022)**

Voldoet niet

De leerlingen krijgen niet alle leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is niet evenwichtig en onvoldoende leerplangericht.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Dit is het verslag over de basisvorming en over de specifieke vorming van de bovenvermelde studierichting.

De leerlingen krijgen heel wat leerplandoelen met zeer veel diepgang aangeboden. De vakgroep biedt de onderwerpen op een hoog verwerkingsniveau aan en behandelt bovenop de basisleerstof vele uitbreidingsdoelen. Sommige onderwerpen overstijgen ruim de verwachtingen van het leerplan. Het studieniveau van de leerlingen is hoog.

De leraren plannen de basis- en uitbreidingsonderwerpen onevenwichtig over de graad. Er gaat heel wat onderwijstijd naar eigen doelen, waardoor de basisleerstof onvolledig aan bod komt. Bovendien gaan de leraren op bepaalde onderwerpen veel dieper in dan het leerplan vereist. Vooral ruimtemeetkunde, differentiaalvergelijkingen, kegelsneden, limieten, afgeleiden en integralen krijgen te veel aandacht. Andere onderwerpen komen dan weer minimalistisch aan bod. De doelen omtrent vlakke meetkunde (ME1 tot ME12), statistiek (SK1 tot SK3) en de normale verdeling (SK4 tot SK6) krijgen zeer weinig aandacht. De leraren bieden bovendien de doelen omtrent mathematiseren (MA1 tot MA5), regressie en correlatie (RG1 tot RG10) en bepaalde aspecten van kansrekening (TK9) niet aan. Het aanbod vertoont dus duidelijke lacunes.

De leraren leggen eigen accenten en respecteren de visie van het leerplan niet. Zij gaan ervan uit dat ze de leerlingen enkel zo voldoende voorbereiden op voortgezet onderwijs. Dat het aangeboden wiskundeonderwijs een meerwaarde biedt voor de leerlingen kan niemand ontkennen. De resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs zijn meer dan behoorlijk. De leerlingen bereiken de aangeboden doelen meestal zonder probleem. De leraren bieden de leerstof aan binnen interessante, leuke en relevante contexten. Het aanbod is wel aan actualisatie toe en de door het leerplan verplichte doelen dienen de leraren prioritair te behandelen.

De leerlingen besteden veel tijd aan rekenvaardigheden. De vakgroep besteedt over het algemeen echter voldoende aandacht aan alle vaardigheden (rekenvaardigheid, meet- en tekenvaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid). De leerling krijgt voldoende de kans om te oefenen.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. Verschillende lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer. De leerlingen beschikken over een rekentoestel met een computeralgebrasysteem, dat zij vlot gebruiken. De leraren zetten ICT zowel tijdens de lessen als tijdens de evaluatie zinvol en doelgericht in.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De lacunes in het aanbod vertalen zich in de evaluatie, waardoor het eindcijfer geen getrouw beeld oplevert voor de realisatie van het gehele leerplan. De lengte van de examens is billijk. De leraren stellen duidelijke en relevante vragen. Heel wat vragen worden in contexten gesteld. De probleemoplossende vaardigheden komen hierdoor expliciet aan bod. Voor bepaalde vragen is de moeilijkheidsgraad hoog door de hoge eisen die de leraren stellen aan rekenvaardigheden. De criteria voor de mondelinge evaluatie zijn onduidelijk. Bovendien bevragen de mondelinge proeven leerstof die het leerplan overstijgt.
	De examenvragen zijn verzorgd en de evaluatie is transparant, onder meer door een gedetailleerde vermelding van de puntenverdeling.

De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding sterk. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. De leraren remediëren overwegend de eigen leerlingen en hanteren geen instrumenten om de doeltreffendheid van de remediëring na te gaan. Het rendement is bijgevolg onduidelijk.

De lessen verlopen kalm en gestructureerd. De meeste leerlingen zijn aandachtig en werkzaam in de les. De leraren hebben veel aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Zij integreren 'leren leren' op een efficiënte wijze in de lesopbouw en stemmen het cursusmateriaal af op de noden van de leerlingen. De leraren bieden stappenplannen, overzichten en oplossingschema's aan en de leerlingen nemen de studietips ter harte. De integratie van ICT in de les en in het lesmateriaal ondersteunt de verwerking van de leerstof. De preventieve leerbegeleiding is de verantwoordelijkheid van de individuele leraar. Leerlijnen zijn er niet. Het verschil tussen de klassen en de graden is daardoor soms groot.

De leraren gaan niet op een doeltreffende wijze om met het talige aspect van de wiskunde. Tijdens het onderwijsleergesprek hebben de leerlingen soms veel moeite om een wiskundige argumentering te verwoorden. De tips van de werkgroep talenbeleid nemen de leraren niet altijd ter harte.

Over het algemeen stuurt de leraar sterk de les. De vakgroep differentieert niet, ondanks de heterogeniteit van de meeste klasgroepen. In alle klassen zitten een aantal wiskundig sterkere leerlingen. Deze leerlingen krijgen nog te weinig blijvende uitdagingen tijdens de les. Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de verschillende wiskundeolympiades en andere wedstrijden.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting heeft de vakgroep een aantal vakgebonden nascholingen gevolgd. De multiplicatie is voldoende, al gebeurt dit voornamelijk informeel.

De vakgroepwerking heeft op dit ogenblik weinig meerwaarde voor de klaspraktijk. Tijdens de vergaderingen maken de leraren voornamelijk praktische afspraken. Onderwerpen zoals de uitwerking van leerlijnen, het stroomlijnen van de evaluatiepraktijk of leerplanstudie waren nog niet aan de orde.

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Het Technisch Instituut Sint-Michiel heeft haar hoofdvestigingsplaats in Bree. De school bouwt momenteel voor deze hele site een DBFM-project (Design, Build, Finance en Maintain) dat in 2016 wordt opgeleverd. Het schoolbestuur huurt voor een deel van de leerlingen van de eerste graad enkele lokalen van de basisschool Klim-Op in Meeuwen-Gruitrode. De controle 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' (BVH) concentreerde zich voornamelijk op de hoofdvestigingsplaats omdat de locatie in Meeuwen een aparte interne dienst heeft die geen deel uitmaakt van dit pedagogisch geheel. Bijgevolg bleef het onderzoek in Meeuwen beperkt tot het bezoeken van de gebruikte lokalen. Het advies dient dan ook in dit perspectief gelezen te worden.

Het schoolbeleid gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na en maakt hierbij gebruik van analyses van de interne en externe deskundigen om de risico's beter in te schatten. De preventieadviseur voert regelmatig controles uit en geeft het beleid ondersteuning met gemotiveerde adviezen. De school koppelt vrijwel onmiddellijk acties aan de opgemerkte tekorten om de veiligheid van de leerlingen te garanderen. Het personeel wordt via meerdere kanalen geïnformeerd over het veiligheidsbeleid.

Het globaal preventieplan en de jaaractieplannen zijn nog vrij algemeen uitgewerkt. Er zijn mogelijkheden om deze planningsinstrumenten concreter uit te werken en meer te baseren op alle relevante opmerkingen van zowel de interne als externe verslagen. Toch kunnen we aannemen dat de uitvoering van het veiligheidsbeleid vrij ernstig wordt genomen. Aan verscheidene vaststellingen uit de talrijke verslagen is er tegemoetgekomen. Alle documenten van de hoofdvestigingsplaats met betrekking tot de onderzoeksvragen van BVH werden voorgelegd. Talrijke verslagen besluiten met 'een voldoet'. Zo kreeg het brandpreventieverslag van de hoofdvestigingsplaats in het kader van de milieuvergunning een gunstig advies. De keuringsverslagen van de verwarmingsinstallaties op stookolie en gas besluiten dat de installaties goed werken. Vrijwel alle veiligheidsinstructiekaarten, MSDS-fiches en indienststellingsverslagen zijn beschikbaar. Er is aandacht voor compenserende maatregelen of onmiddellijke actie. Het aankoop- en indienststellingbeleid is goed uitgewerkt. Het onderhoud is degelijk. In Meeuwen is de sanitaire installatie vernieuwd, een onveilige trap werd gerenoveerd, de alarminstallatie werd uitgebreid met enkele sirenes.

De belangrijkste aandachtspunten van de hoofdvestigingsplaats zijn de inbreuken die vermeld staan in de keuringsverslagen van de elektrische laagspanningsinstallaties, de stockage van de turntoestellen in de omgeving van een verwarmingsinstallatie, de niet afgesloten stookplaatsen, de beveiliging van een paar houtbewerkingsmachines die aan vernieuwing toe is en de hoeveelheden gevaarlijke producten die niet op de inventaris vermeld staan. De school gaat, in afwachting van de nieuwbouw, na wat nog zinvol is om de risico's te beperken. In de vestigingsplaats van Meeuwen dient de opvolging van het brandweerverslag nog te gebeuren, de gecombineerde machine gelegen naast het atelier van 1B en 2BVL is bereikbaar door de leerlingen, ook hier zijn de stookruimten niet afgesloten en werd de compartimentering nog niet onderzocht. De evacuatieoefeningen in Meeuwen gebeuren niet jaarlijks.

De directie en veel personeelsleden leveren inspanningen om een nette en veilige leeromgeving voor de leerlingen te creëren. Omwille van de systematiek waarmee de school de tekorten opspoot en wegwerkt, vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen om de resterende tekorten weg te werken. De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	neen
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	neen
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	neen
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	neen
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	neen
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De schoolvisie op leerbegeleiding is vervat in het pedagogisch project en de algemene schoolvisie. Het geheel is vooral een overzicht van wat er concreet inzake leerbegeleiding gebeurt. Streefdoel is het verhogen van de slaagcijfers van de leerlingen en van hun slaagkansen in het hoger onderwijs. De school formuleert zes concrete doelen, die in feite acties zijn. Hierdoor operationaliseert ze haar visie onvoldoende om kwaliteitszorg mogelijk te maken.

Het vertrekpunt van de leerbegeleiding is de brede basiszorg voor alle leerlingen. De school wil inzetten op eerstelijnsbegeleiding voor elke leerling door de klassenleraar en alle vakleraren. Het basisprincipe is de leerlingen ondersteunen daar waar er noden zijn. De preventieve leerzorg is gericht op de ontwikkeling van een gunstig leer- en leefklimaat voor alle leerlingen. De curatieve leerbegeleiding focust op aangepaste begeleidingstrajecten naargelang van de leerproblemen of specifieke leerstoornissen .

De school koppelt de doelstellingen en acties rond leerbegeleiding zinvol aan de inspanningsverplichting voor de vakoverschrijdende eindtermen voor leren leren. Ze stuurt het geheel formeel aan in alle graden. Voor de implementatie van deze eindtermen rekent de schoolleiding op alle vakleraren en op de klastitularissen. Er is voldoende wisselwerking tussen leerbegeleiding enerzijds en het gelijkeonderwijskansenbeleid en het talenbeleid anderzijds.

Ondersteuning De school hanteert procedures voor de beginsituatiebepaling van de leerlingen en ze inventariseert de zorgbehoeften. Leerlingen met geattesteerde leerstoornissen krijgen een begeleidingsplan, eventueel met sticordimaatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren, differentiëren en dispensereren). Bij de start van het schooljaar is er een klassenraad waar de leraren de nodige informatie en tips krijgen over de begeleiding en de genomen maatregelen.

In de campus Meeuwen werken de leerlingen in een studeerschrift. Elke vakleraar kan zo de leerlingen opvolgen. Ook ouders kunnen op deze manier feedback en bijsturing mee volgen. Hiernaast zorgt de leerlingenbegeleider voor individuele studiebegeleiding voor leerlingen die het moeilijk hebben met studeren in het algemeen. Ouders krijgen schriftelijke informatie over elke interventie. In de campus Bree is de cel leerlingenbegeleiding verantwoordelijk voor de tweedelijnszorg. Ook hier ondersteunen studeerschriften, inhaallessen, handelingsplannen en studiebegeleiding de leerbegeleiding. Op beide campussen functioneert het leerlingvolgsysteem optimaal bij het signaleren van leerproblemen en het registreren van remediëringen op het niveau van de

leerlingenbegeleiders en de klassenraden.

De vakleraren registreren het verloop en het resultaat van de vakbegeleiding niet systematisch, waardoor het beleid weinig zicht heeft op de leervorderingen op vakniveau bij de leerlingen en op de effectiviteit van de ondersteuning .

De directie liet de vakgebonden remediëring tot bij de start van het huidige schooljaar over aan de professionaliteit van de individuele leraren. Er waren weinig afspraken op school- of vakgroepniveau. Op vakniveau wijst de doorlichting uit dat de aandacht en de kwaliteit van de leerbegeleiding sterk verschillend is per leraar en vakgroep .

Het leerklimaat levert een wisselend beeld op. Er is individuele en klassikale feedback op toetsen en examens en er zijn enkele verdienstelijke aanzetten tot activerende werkvormen en differentiatie. Toch beperken nog heel wat leraren zich tot werkvormen die de leerlingen niet meteen tot diepgaande leerprocessen aanzetten. Remediëringsoefeningen zijn vaak algemene herhalingsoefeningen en dus minder gericht op individuele remediëring. Er zijn binnen de vakgroepen weinig afspraken over een uniforme aanpak. Hierdoor verschilt de aandacht voor leerstrategieën en voor probleemoplossend leren sterk per leraar.

De leraren dragen zorg voor hun leerlingen en ze slagen er nagenoeg altijd in om via hun klasmanagement een positief leerklimaat te creëren.

Doeltreffendheid Het beleid koppelt geen duidelijke verwachtingen rond resultaten noch een wijze van effectmeting aan de ondernomen acties en initiatieven. Hierdoor slaagt de school er niet in om op systematische wijze de doeltreffendheid van haar leerbegeleiding na te gaan. De school heeft wel oog voor het rendement van een aantal aspecten van de leerbegeleiding. Zo gaan de begeleidende klassenraden de effecten van initiatieven op leerlingenniveau na. De studiebegeleiders volgen de ondersteuningsmaatregelen op praktisch-organisatorisch vlak op en sturen ze bij.

Het rendement van de leerbegeleiding op vak- en lerarenniveau is veel minder duidelijk. Te veel leraren vinden dat er hoofdzakelijk leerbegeleiding moet komen op vraag van de leerlingen en voelen zich niet verantwoordelijk voor het falen van een leerling. Heel wat leraren benaderen hun eigen functioneren of het leerproces weinig reflectief of kritisch.

De school heeft haar visie op het talenbeleid vertaald naar concrete doelen afgestemd op de noden van haar leerlingen. Het schoolteam detecteert de talige noden van de leerlingen door middel van een taalscreening van alle leerlingen in het eerste leerjaar en van de taalzwakke leerlingen in tweede leerjaar van de eerste graad. Ook de enkele leerlingen die uit de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers instromen, leggen de toets af. Indien de resultaten daar aanleiding toe geven, treft de school maatregelen die aansluiten bij de specifieke noden van de betrokken leerling inzake de onderwijstaal. De meeste vakgroepen zorgen ervoor dat het lesmateriaal en de

evaluatiepraktijk qua taal voldoende afgestemd zijn op het talige niveau van de leerlingen.

Heel wat leraren besteden tijdens de lessen voldoende aandacht aan het verwerven van vaktaal, schooltaal en instructietaal. Leerlingen krijgen voldoende taalsteun. Werk- en groeperingsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen, zijn echter nog geen gemeengoed. De school zorgt voor structuren i.v.m. het werken aan het talenbeleid en ze neemt initiatieven inzake professionalisering rond talenbeleid. De school evalueert de kwaliteit van de organisatie en de uitvoering van het talenbeleid en stuurt de aanpak van het talenbeleid bij.

Ontwikkeling De school heeft aandacht voor het ontwikkelen en bijsturen van haar beleid rond leerbegeleiding. De pedagogische staf werkte een volledig nieuw systeem van remediëring uit, dat bij de start van het schooljaar uitrolt. De cel leerlingenbegeleiding kreeg de opdracht om haar eigen werking te beschrijven aan de hand van de zeven uitgangspunten van het handelingsgericht werken. Verder legde het beleid enkele prioriteiten in de vakgroepwerking vast voor de volgende drie schooljaren. In het kader van leerbegeleiding maken talenbeleid en de gelijkeonderwijskansenwerking hier deel van uit .

De school wijzigde de functie van de leerlingenagenda van een registratie- naar een planningsinstrument. Daarnaast registreert een digitale klasagenda de leerinhouden en doelstellingen. In de praktijk blijkt dit initiatief niet overal goed te werken. Na de eerste graad vullen heel wat leerlingen de planningsagenda weinig accuraat of nauwelijks in. Ook in de klassikale registratie zijn er te vaak grote leemten.

De frequente overlegmomenten tussen de studiebegeleiders, de klassenleraren en de vakleraren zorgen voor heel wat ontwikkelingsdynamiek. Ook de cel leerlingenbegeleiding of het zorgteam, op wiens schouders de leerlingenbegeleiding voornamelijk rust, hecht veel belang aan de eigen permanente ontwikkeling en professionalisering, in functie van de noden en verwachtingen van ouders en leerlingen.

De schoolleiding biedt haar personeel kansen voor interne en externe nascholingen. De school doet een beroep op de pedagogische begeleidingsdienst om de didactische en pedagogische bekwaamheden van de leraren te verhogen, onder meer via een pedagogische studiedag en ondersteuning van de vakgroepwerking. De implementatie van deze nieuw verworven inzichten blijkt verschillende snelheden te kennen en is sterk afhankelijk is van de individuele leraar.

5.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Leraren geven hun evaluatiepraktijk vorm met de informatie uit de leerplannen. De school deelt geen expliciete visie met het korps rond evaluatiepraktijk. Op het elektronisch leerplatform vinden de leraren wel een verduidelijking over de voor- en nadelen van permanente evaluatie. Die documenten zijn een tiental jaren geleden gecreëerd. Dit was bij de overstap van gespreide evaluatie naar permanente evaluatie in de praktijkvakken van de bso-studierichtingen en de éénuursvakken van de tso-studierichtingen die gericht zijn op tewerkstelling. In die periode zijn er een aantal overlegmomenten geweest waar het team zocht naar een gemeenschappelijk gedragen visie. Die heeft de directie niet laten kristalliseren in een visietekst. Een aantal leraren geeft aan dat zij aansturing missen op dit vlak.

Op de campus Meeuwen heerst er langer een cultuur van regelmatig reflecteren over de kwaliteit van de evaluatie.

Op de campus Bree geeft de directie aan dat een goede professionalisering een eerste stap moet worden in de groei naar een kwaliteitsvolle evaluatiepraktijk. Zij wil die geven aan de huidige en nieuwe personeelsleden om gelijkstemming te krijgen rond de betekenis van enkele basisbegrippen.

De scholengemeenschap deelt haar deliberatiepolitiek mee in twee documenten die de delibererende klassenraden gelijkgericht moet laten verlopen. De directie geeft aan dat de klassenraad wel autonoom blijft beslissen.

Ondersteuning De school stelt een elektronisch puntenboek ter beschikking op het schoolplatform. De leraren kunnen hun cijfers daardoor meteen meedelen aan leerlingen en ouders. De mogelijkheid om bij die cijfers ook begeleidende commentaar te geven, wordt nauwelijks gebruikt.

Het evaluatiesysteem is gedifferentieerd naargelang de onderwijsvorm, graad en vak. In bso worden de leerlingen permanent geëvalueerd voor alle vakken. Het aantal vakken met gespreide evaluatie en examens neemt in het tso toe bij de doorstroomrichtingen. Zo is er enkel een permanente evaluatie voor lichamelijke opvoeding, godsdienst en de projecten in de tweede graad Elektromechanica. In de tweede graad Mechanische technieken zijn er alleen examens voor Nederlands, wiskunde en de theoretische component van het specifiek gedeelte.

De inhoudelijke aspecten van de evaluatie zijn de volledige verantwoordelijkheid van de leraren. De directie volgt de resultaten wel op om grote afwijkingen te detecteren. Dat doet ze op de begeleidende klassenraad of na signalen opgevangen van leraren of leerlingenbegeleiders.

Er zijn wel afspraken rond de frequentie van evaluatie. Deze afspraken zijn opgenomen in de documenten op het elektronisch platform en ze worden ook meegedeeld aan nieuwe leraren.

Doeltreffendheid De kwaliteit van de evaluatiepraktijk wisselt sterk naargelang de vakgroep en de graad. In sommige andere vakgroepen zijn de leraren duidelijk nog op zoek naar nodige verbeteringen.

Voor een aantal leeractiviteiten evalueren de leraren attitudes, die niet altijd even duidelijk leerplangebonden zijn. Voor de meeste vakgroepen in de bovenbouw worden die cijfers verrekend in het cijfer op het rapport. De directie draagt op om die met een gewicht van 20 % mee te rekenen.

De school maakt sinds kort een attituderapport dat ze op de campus Meeuwen in gebruik nam. De leerlingen beoordelen zichzelf voor een beperkte selectie van schoolse, maar niet vakgebonden attitudes. Ook de leraren geven een oordeel met behulp van een duidelijke kleurcode en zij geven begeleidend commentaar waar nodig. De directie overweegt een uitbreiding naar beide campussen na grondige evaluatie.

De school hanteert procedures tijdens de delibererende klassenraden om makkelijk te clausuleren. Uit een steekproef blijkt dat de klassenraad echter zelden afwijkt van de procedure. De voorgestelde clausuleringen zijn volledig gebaseerd op het aanbod binnen de eigen scholengemeenschap en vertrekken niet vanuit het perspectief van de leerling die ook naar andere studierichtingen georiënteerd kan worden.

De lijst met mogelijke adviezen is gecreëerd om taalkundig correcte formuleringen op de rapporten te krijgen. Die adviezen zijn algemeen geformuleerd en bevatten weinig concrete duiding.

Ontwikkeling De leraren overleggen in hun vakgroep of werken individueel aan de ontwikkeling van hun evaluatiepraktijk. Het erkenningsonderzoek toont aan dat de vakgroepen op verschillende snelheden en niet gelijkgericht werken. Een aantal nieuwe initiatieven zijn veelbelovend, maar convergeren tot op heden niet naar een schooleigen visie die andere vakgroepen kan inspireren.

De school neemt vaak deel aan externe evaluatie van leerlingen in buitenschoolse proeven. De vakgroepen gaan aan de slag met die resultaten om hun eigen evaluatiepraktijk bij te sturen.

De directie initieert een nieuwe, meer gelijkgerichte ontwikkeling door tijdens de volgende pedagogische studiedag 'evaluatie' als thema voorop te stellen. Tegelijk werkt het directieteam verder aan een onderzoek rond evalueren van wetenschappelijke vaardigheden. Leden van het directieteam scholen zelf ook intensief bij op het vlak van schoolontwikkeling.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Een geëngageerd beleidsteam met een complementaire taakverdeling leidt de pedagogische eenheid. De directieleden werken nauw samen met de coördinatoren en het gehele schoolteam. Ze bewaken de onderlinge gelijkgerichtheid door frequent formeel overleg. De beleidsorganen nemen de meeste beslissingen in consensus. De campus Meeuwen voert voor heel wat processen een ander beleid dan de campus Bree. Deze verschillen zijn te wijten aan een aantal factoren (zoals het uiteenlopende aanbod aan basisopties) maar vooral de traditie en de andere schoolcultuur spelen een rol. Voor sommige processen, zoals de evaluatiepraktijk, zijn de verschillen slechts beperkt te verantwoorden. Hierdoor verhoogt bovendien de werkdruk van de leraren, is de gelijkgerichtheid beperkt en mist de vakgroepwerking kansen. Vooral het verschil in communicatiestijlen op beide campussen leidt soms tot spanningen. Gemeenschappelijke doelen voor beide campussen zijn dan ook dringende actiepunten voor het beleid.

Recentelijk wijzigde de school haar beleidsstructuur. Mede door een directiewissel herverdeelde de directies de taken. De cel leerlingenbegeleiding volgt de studiebegeleiding en de socio-emotionele begeleiding op. De pedagogische staf tekent de krijtlijnen uit voor de komende schooljaren. Ook de vakgroepen krijgen meer verantwoordelijkheid. Via trimestrieel vastgelegd vakoverleg stimuleert het beleid de opvolging van de evaluatie en de professionalisering van het team. Ook de verdere groei naar een pedagogische eenheid (voornamelijk in de eerste graad) staat hoog op de agenda.

De daling van het leerlingenaantal tijdens de laatste schooljaren heeft een ernstige impact op het personeelsbeleid. De redenen voor deze daling zijn divers. De terugval van het geboortecijfer in de regio en de herprofilering van enkele nabijgelegen scholen spelen onder andere een belangrijke rol. Het beleid hoopt door een intensere samenwerking met de scholen in de buurt en het uitdragen van een vernieuwde campusgedachte het tij te keren. Volgend schooljaar verhuist de school naar een nieuwe locatie.

De nieuwe directie streeft een participatief beleid na. Een vijfjaarlijkse sterkte-zwakteanalyse verhoogt de betrokkenheid van het personeel. Een aantal personeelsleden neemt verantwoordelijkheden op in de pedagogische raad. Ook de leerlingen en de ouders participeren actief. Het schoolbeleid slaagt erin een ruime groep personeelsleden te motiveren en te betrekken bij de brede waaier initiatieven en activiteiten binnen de school.

De school heeft functiebeschrijvingen uitgewerkt voor de verschillende personeelsgeledingen. De directie voerde functioneringsgesprekken met alle personeelsleden. Voor sommige leraren is dit al wel heel wat jaren geleden. Deze gesprekken gebeuren in nauw overleg met de scholengemeenschap en geven aanleiding tot zelfreflectie. Zo probeert de directie meer bereikbaar te zijn voor het personeel. De meeste leraren geven aan dat het beleid voldoende toegankelijk is en dat ze de leiderschapsstijl appreciëren.

Visieontwikkeling In de visie van de school staan de begrippen sturen, steunen en stimuleren centraal. Ook de scholengemeenschap neemt deze drie items als pijlers voor haar pedagogisch project. De school concretiseerde haar visie in een aantal korte visieteksten. De directie stelde deze documenten op in overleg met de pedagogische staf. De teksten beschrijven doorgaans de bestaande situatie en zetten enkele algemene krijtlijnen uit. Het beleid informeert het personeel op een duidelijke wijze, maar de leraren participeren niet actief in het proces van visieontwikkeling. De schoolvisie heeft daardoor een beperkte invloed op de klasvloer. Vooral voor een aantal pedagogische aspecten (leerbegeleiding, evaluatiepraktijk) ontbreken concrete en meetbare doelen. Dat proces loopt, maar de vakgroepen hebben duidelijk de schoolvisie nog niet efficiënt vertaald naar hun eigen aanpak.

De school voerde de voorbije schooljaren een actief pr-beleid. Zij wil zich profileren als een innoverende school, waar de technische vorming van zowel de leraren als de leerlingen hoog is. Daarnaast besteedt de school heel wat aandacht aan de algemene en maatschappelijke vorming van de leerlingen.

De school onderhoudt goede contacten met de bedrijfswereld en maakt deel uit van de Breese economische stuurgroep (BRES). Vooral voor de organisatie van de stages en het werkplekleren vormt dit actief netwerk een meerwaarde. De leraren en de directie onderhouden bovendien goede contacten met het voortgezet onderwijs. Op deze wijze tracht het beleid de lessen actueel te houden en te laten aansluiten bij de verwachtingen van de arbeidsmarkt. Onder andere de goede resultaten in het vervolgonderwijs tonen aan dat dit meer dan behoorlijk lukt.

Besluitvorming De officiële overlegorganen op het niveau van de school en de scholengemeenschap functioneren conform de regelgeving. Recentelijk kreeg de pedagogische raad (het adviesorgaan van de school) een nieuwe samenstelling. Het beleid formaliseerde de vakgroepwerking en gaf de vakgroepen bepaalde verantwoordelijkheden. De pedagogische staf bepaalde de prioritaire topics, waarvoor de vakgroepen een actieplan voor de komende schooljaren dienen uit te werken.

Kwaliteitszorg De vakgroepen krijgen grote beleidsondersteunende verantwoordelijkheden toegewezen. Zij staan onder andere in voor het bewaken van het aanbod van de leerplandoelen en de eindtermen, het bewaken van de validiteit van de evaluatie en de organisatie van de leerbegeleiding. Onder impuls van de directie hebben de vakgroepen de voorbije schooljaren hun werking bijgestuurd. De vakgroepwerking is echter nog te weinig efficiënt georganiseerd om deze kerntaken doeltreffend op te nemen. Uit een aantal vaststellingen blijkt dat de intenties vanwege het beleid nog niet tot op de klasvloer zijn doorgedrongen. De aansturing en de opvolging van de vak- en werkgroepen gebeurt nog te weinig. Het erkenningsonderzoek toont aan dat heel wat vakgroepen het leerplan niet als referentiekader gebruiken om de lessen te plannen en te evalueren. Wat de leerplanrealisatie betreft zijn er dan ook grote kwaliteitsverschillen tussen de vakken en de graden. Over het algemeen werken de technische vakken meer leerplangericht dan de algemene vakken.

De school springt onzorgvuldig om met de verantwoordingsplicht. De school kan leerlingennota's en de bijhorende evaluatie niet altijd voorleggen. Een meer systematische archivering van de documenten is absolute een noodzaak.

De school beschikt niet over een geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem. Ze onderzoekt de doeltreffendheid van de onderwijskundige processen slechts in beperkte mate. Zo houdt de school enkel de resultaten in het vervolgonderwijs en cijfers omtrent de tewerkstelling van de afgestudeerden bij en analyseert deze gegevens. Het beleid organiseert ook op regelmatige tijdstippen enquêtes bij de leraren en de leerlingen. Zij analyseert de data en stelt actieplannen rond een beperkt aantal topics op.

De directie hoopt dat de verhuizing naar de nieuwe lokalen en de daarbij horende uitrusting (onder andere voor ICT) de noodzakelijke onderwijsvernieuwingen een duwtje in de rug zullen geven. Ook de leraren hopen dat de verandering van context enkele tradities binnen de school zal doorbreken.

Het beleid moedigt de professionalisering van de personeelsleden aan. De directie verwacht dat de leraren de gevolgde vorming onder hun collega's multipliceren. In de meeste vakgroepen blijft dit echter een werkpunt. De vertaling van de gevolgde nascholing naar de lespraktijk verloopt soms stroef. Heel wat personeelsleden volgen nascholing om hun inhoudelijke vakexpertise te vergroten. De technisch-technologische expertise van het team is hoog. Algemeen pedagogisch-didactische professionalisering is minder aan de orde. Het erkenningsonderzoek toont nochtans aan dat hier nood aan is.

Deliberatie In het schoolreglement zijn nog niet alle verplichte bepalingen opgenomen. Reeds tijdens de doorlichting heeft de directie stappen ondernomen om deze lacunes weg te werken. De onderwijsinspectie neemt bijgevolg geen inbreuk tegen de regelgeving op in het eindadvies.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Elektromechanica.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in tso derde graad in de studierichtingen Elektrische installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken.
- De materiële uitrusting voor de meeste algemene, praktische en technische vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De gedrevenheid en professionaliteit van het schoolteam.
- De open schoolcultuur en het geordend schoolklimaat.
- De aandacht voor de brede harmonische vorming.
- De zorg voor de leerlingen.
- De ondersteuning en de ontwikkelingsdynamiek binnen de leerbegeleiding.
- De technisch-technologische expertise van het team.

Wat betreft het algemeen beleid

- De toegankelijkheid van het directieteam.
- De vernieuwde structurele aandacht voor de vakgroepwerking.
- De openheid voor externe evaluatie.
- De netwerking via partnerschappen met bedrijven.
- De opvolging van de doorstroom van de leerlingen naar de arbeidsmarkt en het vervolgonderwijs.
- De beleidsondersteuning van het middenkader en de preventiedienst.
- De langetermijnvisie voor de vernieuwing van de infrastructuur.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid in sommige vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen.
- Het nagaan van de doeltreffendheid van de onderwijsprocessen.
- De inhoudelijke diepgang van de vakgroepwerking.
- De uitbouw van leerlijnen voor alle vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het richten van beide campussen op gemeenschappelijke doelen, gebaseerd op een gedragen didactisch-pedagogische visie.
- Het harmoniseren van de communicatiestijlen op beide campussen.
- De aansturing, coördinatie en opvolging van onderwijskundige processen.
- De structurele en cyclische kwaliteitszorg op beleids- en uitvoeringsniveau.
- De aansturing en opvolging van de vakgroepwerking.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Houttechnieken.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in tso derde graad in de studierichting Industriële wetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor het specifiek gedeelte in tso derde graad in de studierichting Elektrische installatietechnieken.

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Houttechnieken	wiskunde	
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken		specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Industriële wetenschappen	wiskunde	wiskunde

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **30-10-2018** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Henk FORIERS de inspecteur-verslaggever	Michel CARDINAELS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	